

Kampaň Plant Health 4 Life

Škůdci rostlin okolo nás: Mezinárodní den zdraví rostlin přiblíží veřejnosti škůdce, choroby i práci rostlinolékařů

Praha X. května 2026 | U příležitosti Mezinárodního dne zdraví rostlin bude v úterý **12. května v Národním zemědělském muzeu v Praze zahájena osvětová kampaň #PlantHealth4Life, která upozorňuje na zásadní souvislost mezi zdravím rostlin a naším každodenním životem. Kampaň spouští Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) ve spolupráci s Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským (ÚKZÚZ).**

Cílem akce je srozumitelně ukázat, proč je ochrana zdraví rostlin důležitá nejen pro zemědělství a lesy, ale i pro městskou zeleň, krajinu, ekonomiku a bezpečnost potravin. Návštěvníci se setkají s odborníky ÚKZÚZ a seznámí se s tím, jak vypadá monitoring škodlivých organismů a jak se dá předejít jejich šíření.

„Zdraví rostlin není abstraktní pojem, ale ovlivňuje naše potraviny, lesy i zeleň ve městech. V rámci Mezinárodního dne zdraví rostlin v Praze ukážeme, jak vypadá práce rostlinolékařů v terénu i v laboratoři a proč je důležitá prevence. Vedle monitoringu škůdců v krajině věnujeme velkou pozornost také dovozům, i obyčejná paleta může být nositelem škodlivých organismů. Díky cíleným kontrolám a laboratorním testům dokážeme rizika eliminovat a chránit tak českou krajinu,“ uvádí Michal Hnízdil, ředitel Sekce osiv, sadby a zdraví rostlin ÚKZÚZ.

Škůdci a choroby pod lupou, kvíz i monitoring v praxi

Program od 9.00 do 14.00 nabídne školákům interaktivní ukázky práce rostlinolékařů. Návštěvníci si budou **moci prohlédnout škůdce a projevy chorob z bezprostřední blízkosti díky profesionálním lupám a mikroskopům**. Součástí budou také praktické ukázky, jak se v terénu sledují škodlivé organismy, včetně **představení speciálních lapáků a inspektorského vybavení**. Připraven je i vědomostní kvíz zaměřený na rozpoznávání dřevin, plodin, bylinek či koření.

Kontroly dřevěných obalů: prevence zavlékání škodlivých organismů

Významným rizikem pro zdraví ekosystémů je také mezinárodní obchod. Například i dřevěný obalový materiál (palety, výztuhy, klíny nebo bubny), který se využívá pro transport zboží všeho druhu, může skrývat nebezpečné organismy vázané na dřevo. Po případném zavlečení mohou škůdci i choroby způsobit vážné ekologické a hospodářské škody v lesích a městské zeleni. Dovozní kontroly a další kontroly po dovozu se zaměřují zejména na prevenci šíření škůdců dlouhodobě spojovaných s dřevěnými obaly, jako jsou například *Monochamus spp.*, *Anoplophora glabripennis* nebo *Aromia bungii*, a samozřejmě také na vysoce rizikového původce

vadnutí borovic – háďátko borovicové (*Bursaphelenchus xylophilus*). Zvýšená pozornost je věnována dovozům z rizikových zemí s výskytem těchto organismů, mimo jiné z Číny a Indie.

Palety pod drobnohledem: ÚKZÚZ loni prověřil stovky zásilek

V roce 2025 provedl ÚKZÚZ **několik stovek dovozních a dozorových kontrol zásilek pocházejících ze třetích zemí** (tj. následných kontrol po proclení). U zásilek, které nesplnily podmínky pro dovoz, byla nařízena jejich likvidace. Součástí dohledu byly také laboratorní rozborov dováženého dřeva, odebráno bylo **61 vzorků dřeva k testování na výskyt háďátka borovicového**. Tento karanténní škůdce nebyl zjištěn, **v jednom případě však byla zaznamenána přítomnost příbuzného druhu *Bursaphelenchus saudi***. Jednalo se o **první záchyt tohoto druhu na území České republiky**.

Často probíhají kontroly zásilek ještě před proclením, buď samostatně, nebo ve spolupráci s Celní správou ČR. Celkově bylo realizováno několik stovek dovozních kontrol; například **pouze z Německa bylo k prověření do České republiky odesláno 356 zásilek**. V šesti případech bylo nařízeno úřední opatření spočívající ve zničení nevyhovujícího dřevěného obalového materiálu z důvodu rizika zavlečení škodlivých organismů.

Proč je háďátko borovicové tak sledované

Háďátko borovicové je drobná průsvitná hlístice (necelý milimetr), která se šíří zejména pasivně prostřednictvím přenašečů, především brouků z čeledi tesaříkovitých. Napadení se může projevat mimo jiné vadnutím a změnou zbarvení jehlic v koruně, přičemž jehlice často neopadávají a zůstávají na větvíčkách. V Evropě bylo poprvé potvrzeno v roce 1999 v Portugalsku, později se objevilo i ve Španělsku a **na konci roku 2025 Francie oficiálně oznámila první výskyt v porostu**. ÚKZÚZ proto každoročně provádí úřední průzkumy náchylných rostlin a kontroluje také kůru, dřevo a dřevěné obaly produkované či zpracovávané na území Česka.

Podle odborných studií bylo v Japonsku během 20. století v důsledku napadení háďátkem borovicovým zničeno 28 % rozlohy borových porostů. Kdyby se v Evropě neprováděla fytosanitární opatření proti šíření háďátka, odhaduje se, že kromě Portugalska by do roku 2030 byly napadeny jehličnaté porosty na celém území Španělska, v jižní části Francie a severozápadní části Itálie a **ztráty na produkci dřeva by přesáhly celkem 20 miliard eur**.¹

¹ Soliman et al. (2012), *Framework for Modelling Economic Impacts of Invasive Species, Applied to Pine Wood Nematode in Europe*, a další.

Poznámky pro editory

[#PlantHealth4Life](#) je víceletá osvětová kampaň vedená na doporučení Evropské komise. Je založena na analýze vnímání zdraví rostlin a chování občanů. Jejím cílem je přejít od informování k hlubšímu přemýšlení o vnímání rizik a změně individuálního chování, které ovlivňuje zdraví rostlin. Letos se do kampaně zapojily téměř všechny členské státy EU a i některé kandidátské země.

[ÚKZÚZ](#) jako národní organizace ochrany rostlin v Česku provádí rostlinolékařské kontroly zásilek rostlin dovážených ze třetích zemí, odborné šetření před vývozy rostlin do třetích zemí, aktivně zjišťuje případnou přítomnost nových patogenů a škůdců a monitoruje výskyt hospodářsky významných chorob a škůdců rostlin na našem území. Primárně se zabývá invazními druhy škodlivých organismů.

[Evropský úřad pro bezpečnost potravin \(EFSA\)](#) je agentura Evropské unie, která byla založena v roce 2002, aby sloužila jako nestranný zdroj vědeckého poradenství pro manažery rizik a informovala o rizicích spojených s potravinovým řetězcem. Spolupracuje se zúčastněnými stranami na podpoře soudržnosti vědeckého poradenství EU a poskytuje vědecký základ pro právní a správní předpisy na ochranu evropských spotřebitelů před riziky spojenými s potravinami – od zemědělce ke spotřebiteli.

Kontakty pro média

Pavλίna Drahokoupilová
Ewing s. r. o.
+420 601 520 291
drahokoupilova@ewing.cz

Petra Hrabčáková
ÚKZÚZ
+ 420 734 427 619
petra.hrabcakova@ukzuz.gov.cz